

RAZEM PRZECIW WYKLUCZENIU

**CZYLI KILKA SŁÓW O TYM,
JAK SIĘ ZAANGAŻOWAĆ W WOLONTARIAT,
CO TO JEST WYKLUCZENIE,
DLACZEGO WARTO POZNAWAĆ INNYCH LUDZI
I ICH SŁUCHAĆ
ORAZ CO MOŻE WYNIKNĄĆ ZE SPOTKANIA Z POLITYKAMI,
EKSPERTAMI I OSOBAMI WYKLUCZONYMI.**

**PO SPOTKANIU
EUROPEJSKIEGO TYGODNIA MŁODZIEŻY
17-22 maja 2011 w Kielcach**

DRODZY CZYTELNICY,

trzymacie w rękach broszurę przygotowaną z myślą o tych, którzy chcieliby się zaangażować w wolontariat.

Opracowaliśmy ją na podstawie własnych doświadczeń, rozmów z profesjonalistami, naukowcami, osobami odpowiedzialnymi za politykę i tak zwanymi „ekspertami życia”, czyli osobami zmagającymi się na co dzień z problemem biedy i odrzucenia, czyli wykluczeniem społecznym.

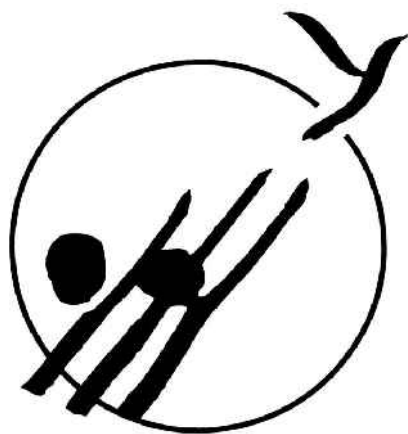
W maju 2011 roku w ramach Europejskiego Tygodnia Młodzieży spotkaliśmy się w Kielcach by zastanowić się, co możemy zrobić, żeby wolontariat rzeczywiście stał się narzędziem przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Oczywiście wcześniej trzeba zbadać, czym jest wykluczenie społeczne i co każdy z nas rozumie przez wolontariat. W toku debaty takie i podobne pytania same się mnożą.

W tej publikacji chcemy przedstawić Wam najważniejsze z konkluzji, do których doszliśmy, podzielić się zdobytymi informacjami i przede wszystkim dowiedzieć się, co myślicie:

**Czym dla Was jest wolontariat? Dlaczego go podejmujecie?
Dlaczego nie? Czym jest wykluczenie społeczne?
Co mogę/chcę/powiniennem z tym zrobić?**

www.atd.org.pl

RAZEM

POSTAWMY na

GODNOŚĆ

CO W ŚRODKU:

Na następnych stronach znajdziecie trochę informacji o **samym projekcie** oraz **osobach** i **organizacjach** w niego zaangażowanych, czyli kim jesteśmy i jaka jest nasza historia.

Będzie też relacja z naszego spotkania, **wnioski z debaty** oraz **zadanie dla Was**, by skonfrontować się z tym, co przyszło nam do głowy i podzielić się własnymi przemyśleniami.

Dalej zawarte są **wskazówki dotyczące wolontariatu**, interesujących programów i projektów, dzięki którym znajdziecie dla siebie miejsce w nurcie zaangażowania obywatelskiego. Podajemy też namiary do kilku organizacji, które zapewnią Wam, wolontariuszom, wsparcie na tej drodze.

Wreszcie, znajdziecie tu trochę informacji z dziedziny wolontariatu, wykluczenia społecznego i solidarności społecznej - **wyjaśnienie terminów**, różne **fakty** i opisy zjawiska na świecie.

DO LEKTURY I DO DZIEŁA!

Europejski Tydzień Młodzieży

17 - 22 maja 2011 to tegoroczne daty Europejskiego Tygodnia Młodzieży - wydarzenia promowanego w Polsce od 5 lat przez Komisję Europejską, mającego być pretekstem do spotkania młodzieży z przedstawicielami władz i ekspertami ds polityki młodzieżowej.

Każdy może zaproponować jakieś wydarzenie ETM i skorzystać ze wsparcia akcji 5.1 programu „Młodzież w działaniu” na jego realizację (więcej na stronie www.mlodziej.org.pl).

My postanowiliśmy zadziałać lokalnie i, dzięki nieocenionemu wsparciu wielu osób i instytucji, zgromadziliśmy się na ten czas w Kielcach. Stąd pochodzi i tu mieszka większość naszych uczestników. Tu też narodził się polski oddział międzynarodowego Ruchu ATD.

Przez pierwsze dni pracowaliśmy tylko we własnej grupie, by dobrze przygotować się do dwóch ważnych wydarzeń stanowiących kulminację projektu: (1) **debaty open space** z młodzieżą, przedstawicielami władz lokalnych, administracji i ekspertami zajmującymi się sprawami polityki rodzinnej, polityki społecznej, edukacji, zatrudnieniem, uzależnieniami, wykluczeniem i integracją społeczną oraz (2) plenerowego wydarzenia promującego wolontariat przeciw wykluczeniu - **festynu ulicznego** na placu Artystów i ulicy Sienkiewicza w Kielcach.

Debata odbyła się w piątek 20 maja w gmachu Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego („Okrągłak”). O wolontariacie i wykluczeniu rozmawialiśmy z panią Posł na Sejm RP, panią Wojewodą i jej pełnomocnikami, delegatami powiatowego i miejskiego Urzędu Pracy, radnymi miasta Kielce, Świętokrzyskim Wicekuratorem Oświaty, panią Komendant świętokrzyskiej OHP, przedstawicielami związków studenckich, Centrum Wolontariatu, naukowcami z Uniwersytetu im. Jana Kochanowskiego, nauczycielami renomowanych liceów, pracownikami społecznymi, artystami, aktywistami, wychowawcami młodzieży... i wieloma innymi wspaniałymi i ciekawymi ludźmi.

Nazajutrz spędziliśmy cały dzień w samym centrum Kielc animując **festyn** uliczny dla rodzin. Chcieliśmy dotrzeć z naszym przesłaniem i z informacjami o wolontariacie do jak największej liczby osób.

Było malowanie twarzy, wspólny taniec, muzykowanie, czytanie książek, budowanie „pociągu do wolontariatu”, gry, sonda uliczna, informacje o możliwościach podjęcia wolontariatu w Kielcach itp. Jednak by wkroczyć w ten wesoły świat, trzeba było sforsować granicę wykluczenia, przekroczyć barierę odgradzającą osoby dyskryminowane, czyli wziąć udział w happeningu „granica wykluczenia”. Na koniec w radosnej paradzie przemaszzerowaliśmy do Płyty Praw Człowieka, przy której odczytaliśmy nasze przesłanie.

PO DEBACIE...

Wnioski z debaty ujęliśmy w sześć grup tematycznych. W każdej grupie prezentujemy Wam kilka rekomendacji, czyli pomysłów, które - jak się nam zdaje - nietrudno wprowadzić w życie, a które mogą przynieść wiele dobrego naszemu społeczeństwu.

• SZKOŁA

Zdajemy sobie sprawę, że dziś, bardziej niż dawniej, mamy szansę podejmowania samodzielnych inicjatyw i wpływania na to, co dzieje się w naszej szkole - miejscu, w którym przez 12 lat spędzamy większą część dnia.

1. Proponujemy organizowanie przez młodzież **debat** z ekspertami w formule *open space* na ważne tematy. Spotkania takie będą nie tylko kopalnią wiedzy, ale i pozwolą uczniom odkrywać własne talenty, zdolności, nowe zainteresowania - a przecież od tego powinna być szkoła!
2. W szkole warto dbać o profilaktykę. W każdej powinien być **pedagog** i psycholog. Niech nie zamykają się w swoich pokojach, tylko uczestniczą aktywnie w życiu klas, niech przychodzą na lekcje, obserwują, rozmawiają z uczniami, nawet gdy ci z pozoru nie mają żadnych problemów.
3. Wiele problemów bierze się z tego, że trudne sprawy po prostu się przemilcza, bo nie potrafimy o nich rozmawiać. Chcielibyśmy, żeby szkoła dbała także o rozwój emocjonalny ucznia, umiejętność mówienia o swoich odczuciach. Można poświęcić godzinę wychowawczą na zajęcia z psychologiem. O **empatii**, tolerancji i solidarności powinniśmy się uczyć od najmłodszych lat.
4. Szkoła to też miejsce, w którym możemy poznawać **wolontariat**. Niech otworzy się na wolontariuszy, którzy mogą prowadzić kółka zainteresowań, zajęcia wyrównawcze i zarazem promować wolontariat.

• OD EDUKACJI DO ZATRUDNIENIA

5. Formalne wykształcenie to nie wszystko i wcale nie świadczy o zdobytych przez nas umiejętnościach ani o tym, jakimi jesteśmy ludźmi. Żadna rekrutacja nie powinna się obejść bez **rozmowy kwalifikacyjnej** i być przeprowadzana tylko na podstawie CV.
6. Należy upowszechniać rozpoznawanie wśród pracodawców różnych certyfikatów **edukacji poza-formalnej** (dodatkowych kursów, umiejętności, wolontariatu, tzw. „kompetencji miękkich”, czyli umiejętności społecznych, interpersonalnych). Te umiejętności naprawdę procentują w pracy, a ich uznawanie będzie kluczowe dla budowania zaangażowania obywatelskiego.

• WOLONTARIAT DLA WSZYSTKICH

Osobom żyjącym w trudnych warunkach nie jest tak łatwo zaangażować się w wolontariat, a przecież tak wiele mogłyby zrobić i wiele też dzięki temu zyskać.

7. Zachęcajmy do wolontariatu, który **prowadzi do zatrudnienia** - uczy umiejętności cenionych na rynku pracy, stwarza możliwość nawiązania kontaktów.
8. Każdy w pierwszej kolejności myśli o **zapewnieniu bytu** sobie i swoim bliskim - to normalne. Osoby nie mające dochodów zachęcimy do wolontariatu, jeśli to zaangażowanie nie będzie zakłócać ich pracy zarobkowej lub szukania pracy, albo jeśli możliwe będzie odbycie wolontariatu za niewielkie wynagrodzenie.
9. Organizacje proponujące wolontariat powinny być przygotowane na przyjęcie wolontariusza, który sam doświadcza na co dzień trudności społecznych lub ekonomicznych. Powinny zapewniać **szkolenia**, opiekę, a także znać i rozumieć potrzeby takiej osoby oraz wiedzieć, jak na nie odpowiadać. Tylko wtedy praca wolontariusza będzie rzeczywiście użyteczna społecznie i zarazem stanie się dla niego narzędziem integracji społecznej.
10. Promocja wolontariatu w internecie dociera przeważnie do osób młodych, lepiej sytuowanych, z miast. Aby dotrzeć do wszystkich,

ogłaszajmy akcje wolontariackie w bezpłatnych gazetach, organizujmy spotkania w Urzędach Pracy, wspólnotach (np. przykościelnych). Co więcej, powinna być zawsze możliwość uzyskania **informacji** od człowieka, a nie tylko z dokumentów, ogłoszeń.

11. Zbyt mało osób wie i korzysta z możliwości wyjazdu za granicę w ramach projektu „Wolontariat Europejski - **EVS**” (o samym projekcie więcej na kolejnych stronach). Warto promować ten projekt przede wszystkim udostępniając maksymalnie dużo informacji: o opiece nad uczestnikami, warunkach, akredytacjach organizacji prowadzących. EVS to wielka szansa!

• **WOLONTARIAT JAKO WSPÓŁDZIAŁANIE**

Osoby odpowiedzialne za wolontariat i sami wolontariusze powinni pamiętać, że ważniejsza od pomocy zinstytucjonalizowanej jest pomoc wzajemna, budowana na relacjach międzyludzkich i zaangażowaniu wolontariuszy.

12. Wolontariat jest raczej rodzajem **partnerstwa** niż udzielaniem pomocy „z góry”. Ważne jest nie tylko to, co się daje, ale i to, co się otrzymuje: doświadczenie, uznanie społeczne, wiedzę, przyjaciół. Ludziom trzeba pomagać z miłością, bo tylko druga osoba jest w stanie zmierzyć się z tą barierą wstydu, która jest w osobie biednej, zaniedbanej.
13. Dobry wolontariat i dobra pomoc to taka, która pozwala ludziom uwierzyć w siebie i poczuć się wartościowym człowiekiem. Trzeba tworzyć takie instytucje, które pozwalają człowiekowi **odkryć jego talenty** (niezależnie od tego, jakie ma zdolności) tak, by miał w życiu pewność siebie i czuł, że też może dać innym coś z siebie.
14. To że nam się wydaje, że ktoś ma jakiś problem, nie znaczy, że tak rzeczywiście jest. Osoby dotknięte trudnościami powinny móc same mówić o swoich potrzebach, a ich **głos** powinien być słyszalny i stać się podstawą planowania pomocy.
15. Otrzymywanie pomocy może być czasem **upokarzające**. Nie powinno się tej pomocy po prostu ofiarowywać. O to, co potrzebne, można samemu zawalczyć i w tej walce należy wspierać.

Europejski Rok Wolontariatu 2011

INTERNATIONAL
YEAR OF YOUTH
AUGUST 2010-2011
OUR YEAR OUR VOICE

WOLONTARIAT TO...

- nowe doświadczenia
- luksus
- dawanie siebie innym
- zwykły wyzysk
- ciężka praca, często nie przynosząca efektów
- sposób na trzeźwość
- daje nadzieję
- jest tylko dla dziewczyn
- sposób na poznanie żony
- moda
- coś bezinteresownego
- to nie dla mnie, ja muszę utrzymać rodzinę
- poznawanie innych ludzi
- sposób na nudę ...

**A co dla Ciebie
oznacza wolontariat?**

Czy mamy do niego równy dostęp?

.....

.....

.....

.....

.....

**Czy sam byłeś kiedyś wolontariuszem?
Co Cię do tego skłoniło?**

.....

.....

.....

.....

.....

Co dał Ci wolontariat?

.....

.....

.....

.....

.....

Co było najtrudniejsze?

.....

.....

.....

.....

.....

Co wspominasz najmilej?

.....

.....

.....

.....

Możesz napisać od nas na pokolenie2010@gmail.com,
lub pocztą tradycyjną na adres:
Ruch ATD, al. Waszyngtona 4/8, 03-910 Warszawa

W 35 krajach świata, już od 55 lat, ruch ATD istnieje i rozwija swoją działalność dzięki zaangażowaniu obywatelskiemu i wolontariatowi. Znamy wartość wolontariatu szczególnie w zakresie przeciwdziałania skrajnej biedzie oraz dzieleniu się wiedzą i umiejętnościami.

Nauczyliśmy się również, że rozwój wolontariatu jest związany z zabezpieczeniami dostępnymi dla obywateli w ich środowisku społecznym. Zabezpieczenie takie może tworzyć rodzina, społeczność, lub krajowe struktury i prawo.

Dla nas zapewnienie podstawowych zabezpieczeń socjalnych, takich jak zawarte w Europejskiej Karcie Społecznej, jest jedną z dróg wspierania zaangażowania obywatelskiego i wolontariatu.

Więcej na temat Europejskiej Karty Społecznej na naszym blogu:

<http://petycja6606.wordpress.com/>

oraz na stronie na facebooku: <http://www.facebook.com/petycja6606>

Zarówno na blogu jak i na facebooku możesz zostawić swoje komentarze.

www.petycje.pl/6606

• WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

16. Nie wolno traktować różnych problemów jako **winy** własnej osoby biednej, czy uzależnionej. Oczywiście mamy wolną wolę, ale wiemy z życia, jak bardzo ta nasza wolność jest ograniczona; że nie zawsze znajdzie się ten kolega, przyjaciel, który pomoże nam wyrwać się z naszego problemu.
17. Wszystko, co ma związek z udzielaniem pomocy psychologicznej, jest w naszym społeczeństwie otoczone odium. Ważne by ludzie zdawali sobie sprawę, jak trudną pracą jest **terapia/ resocjalizacja** i ile człowiek się w jej trakcie uczy. Warto prowadzić kampanie, które przełamiają niechęć ludzi do tworzenia różnego rodzaju placówek pomocowych w ich sąsiedztwie (ośrodków odwykowych, szkół specjalnych itd.)
18. Odbycie terapii lub resocjalizacji powinno być honorowane jakimś certyfikatem, który będzie można w razie czego przedstawić **pracodawcy**. Prac jest dla osób wykluczonych (np. leczących się z uzależnienia, byłych więźniów) szansą na normalność.
19. Trzeba mówić o wykluczeniu z powodu biedy i innych czynników; organizować happeningi zwracające uwagę na problem, dni **otwartych** drzwi w ośrodkach readaptacji, spotkania i debaty umożliwiające zaprezentowanie się osobom izolowanym i zwalczanie dotyczących ich stereotypów.
20. Zadaniem organizacji pozarządowych (stowarzyszeń, fundacji) jest zapewnienie osobom wykluczonym przestrzeni, w której będą mogły się **przygotować** na spotkanie w Urzędzie Pracy, OPS lub innej instytucji. Dla osób długotrwale bezdomnych czy bezrobotnych przekroczenie progu urzędu może być wielkim wyzwaniem. Organizacje pozarządowe i administracja powinny ściśle współpracować w tym zakresie.

**Zadanie dla Was, by odpowiedzieć
na nasze propozycje.**

Możesz napisać od nas na pokolenie2010@gmail.com, lub pocztą tradycyjną na adres:
Ruch ATD, al. Waszyngtona 4/8, 03-910 Warszawa

KILKA WSKAZÓWEK

Jeśli chciałbyś spróbować sił w wolontariacie, masz ku temu naprawdę wiele sposobności, niezależnie od tego ile masz lat, jakie wykształcenie, gdzie mieszkasz.

W wolontariacie bardzo ważne jest nie tylko wsparcie, które sami dajemy, ale i to, które dostajemy. Wolontariat, wszelka praca z ludźmi, czy przeciwdziałanie trudnym sytuacjom i problemom nie zawsze jest proste i często wymaga wiele wysiłku, a nawet trochę poświęceń. Warto mieć wtedy wsparcie grupy innych wolontariuszy czy też osób bardziej doświadczonych. Razem możecie rozmawiać o sytuacjach, które napotykanie, wymieniać pomysły, szukać rozwiązań.

Jeśli jeszcze chodzicie do szkoły, pomyślcie o założeniu **kółka wolontariatu**. Pomoc szkoły, nauczycieli i współdziałanie z innymi uczniami sprawi, że Wasze działania będą bardziej efektywne, a Wam łatwiej będzie pogodzić zaangażowanie społeczne z nauką.

Jeśli nie bardzo wiecie, kto w Waszej okolicy potrzebuje pomocy, zajrzyjcie do lokalnego **Centrum Wolontariatu** (kontakty na stronie www.wolontariat.org.pl), lub do sekcji "ogłoszenia" na stronie www.ngo.pl - znajdziecie tam wiele ciekawych projektów z Waszego regionu, całego kraju a nawet zagranicą.

Rok 2011 został ogłoszony Europejskim Rokiem Wolontariatu, warto więc też odwiedzić stronę tej inicjatywy: www.erw2011.gov.pl, na której interesujące wiadomości, konkursy i artykuły.

Młodzi ludzie mogą zyskać wiele pomocy - także finansowej z europejskiego programu "**Młodzież w działaniu**". Program obejmuje wiele akcji, dzięki którym możecie realizować swoje marzenia i pomysły. Koniecznie rzućcie okiem na akcję 1.2 - Inicjatywy młodzieżowe i akcję 2 - Wolontariat europejski. Więcej na stronie www.mlodziej.org.pl.

Wolontariat europejski, zwany **EVS** daje szansę wyjazdu za granicę na kilka miesięcy w celu pracy w charakterze wolontariusza i zyskania w ten sposób doświadczenia zawodowego. Wolontariusz w trakcie całego projektu dostaje wsparcie finansowe, a także jest otoczony opieką organizacji z kraju pochodzenia i z kraju, do którego wyjechał. To doskonały sposób na poznanie nowych ludzi, naukę języka i zdobycie doświadczenia.

Niekiedy wolontariat wymaga trochę więcej samodzielności i właśnie wtedy tak bardzo ważne staje się wsparcie innych. Ruch **ATD** proponuje Wam wolontariat przy swoich projektach oraz wsparcie niezależnie od tego, gdzie mieszkacie. Możecie przyłączyć się do projektu Taponi lub do Bibliotek Podwórkowych.

www.atd.org.pl

FOTORELACJA

WTOREK 17.05.2011

Integracja i warsztaty na temat wolontariatu

ŚRODA 18.05.2011

Wyprawa Górami Świętokrzyskimi do Chęciny

CZWARTEK 19.05.2011

Warsztaty na temat wykluczenia, przygotowanie do festynu i debaty

PIĄTEK 20.05.2011 - Debata !!!

Tablica do tworzenia porządku debaty *open space*

Rozmowy

SOBOTA 21.05.2011 - Festyn !!!

Happening na placu Artystów,
a na koniec ścianka
wspinaczkowa :)

NIEDZIELA 22.05.2011

Europejski Rok Wolontariatu 2011

Animacje w ramach finału Świętokrzyskich
Dni Profilaktyki - Zaaranżowane na tę
okazję Biblioteki Podwórkowe

Międzynarodowy Ruch **Tapori** skierowany jest do dzieci w wieku 7-12 lat z całego świata. Poprzez spotkania i zabawę uczymy się, jak istotne jest, by nikt nie czuł się odrzucony przez rówieśników. Tu każde dziecko jest słuchane, ważne i rozumiane. Co kwartał przesyłamy do animatorów grup Tapori list z prawdziwą historią dzieci z innych krajów, pomysłami na zabawy i prace plastyczne.

Grupy Tapori mogą powstawać wszędzie - w szkołach, na świetlicach, w sąsiedztwach, parafiach itp. Animatorem grupy może być każdy, kto jest gotowy zaangażować się w regularną pracę z dziećmi. By dowiedzieć się więcej o Tapori wejdź na stronę: www.tapori.org

Biblioteki Podwórkowe to projekt, który ma na celu umożliwienie wszystkim dzieciom oraz rodzinom uzyskanie większego dostępu do dóbr kultury poprzez kontakt z książką i ze sztuką. W 30 krajach istnieje blisko 150 Bibliotek Podwórkowych animowanych przez wolontariuszy w duchu proponowanym przez ATD.

Więcej na www.atd.org.pl

WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

Wszystkie projekty Ruchu ATD są nakierowane na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Samo to pojęcie było wprowadzone (a przynajmniej upowszechnione) przez Józefa Wrzesińskiego, założyciela Ruchu ATD, w raporcie o skrajnym ubóstwie, który przygotował w 1987 roku dla Rady Ekonomiczno-Socjalnej.

Wykluczenie w tym znaczeniu, to marginalizowanie osób, które niezbyt pasują do modelu, który dominuje w społeczeństwie. I tak na przykład wykluczane bywają osoby starsze, niepełnosprawne, odmienne etnicznie, biedne. Trudniej im o dostęp do nauki i kultury, lub o możliwość zaangażowania obywatelskiego.

Pragniemy uczyć się od tych osób, co możemy zrobić by nasze społeczeństwo było bardziej sprawiedliwe. Staramy się też wspierać w szukaniu dostępu do dóbr kultury i do dialogu społecznego. Józef Wrzesiński pisał o tym do wolontariuszy Ruchu:

„Jako wolontariusze musimy być jak najbliżej rodzin, musimy trwać przy nich, i to nie dlatego, że wynika to z jakichś ustalonych zasad, ale po prostu dlatego, że rodziny są naszym sprzymierzeńcem. Dzięki nim możemy realizować nasze dążenie do zbudowania społeczeństwa, które będzie szanować godność i prawa człowieka.”

Rok 2010 był ogłoszony Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym. Dzięki temu powstało wiele raportów i programów wspierających osoby w trudnej sytuacji.

O NAS

Jesteśmy grupą bardzo różnych ludzi, którzy spotkali się przy okazji projektu „Razem przeciw wykluczeniu. Pokolenie 2010 ciąg dalszy” organizowanego w ramach Europejskiego Tygodnia Młodzieży w Kielcach.

Wydarzenie jest realizowane przy wsparciu Komisji Europejskiej

przez Ruch ATD - organizację zrzeszającą osoby dotknięte wykluczeniem społecznym i solidarnych z nimi.

W myśl słów Józefa Wrzesińskiego, założyciela ATD, pragniemy stworzyć każdemu człowiekowi szansę, by mógł w życiu dać coś z siebie innym. Stąd też temat przewodni naszego spotkania: „Wolontariat przeciw wykluczeniu”.

www.atd.org.pl

ATD
RAZEM
POSTAWMY
na
GODNOŚĆ

STOWARZYSZENIE
monar

W projekt zaangażowali się młodzi ludzie, którzy przez cały rok 2010, Europejski Rok Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym, działali na rzecz integracji społecznej. Są to wolontariusze ATD (www.atd.org.pl) i pacjenci ośrodków Monar (cpb.waw.pl, www.monarwyszkw.pl).

W najważniejszym spotkaniu w 2011 roku, czyli w Europejskim Tygodniu Młodzieży w Kielcach wspierali nas uczniowie i nauczyciele II Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Śniadeckiego w Kielcach (www.sniadek.pl)

członkowie zespołu Regionalnego Centrum Wolontariatu w Kielcach (www.wolontariat.org.pl/kielce)

Centrum Wolontariatu

uczestnicy Ochotniczych Hufców Pracy Komendy Świętokrzyskiej (www.swietokrzyska.ohp.pl)

wychowawcy i wychowankowie klubów młodzieżowych Wolna Strefa i Młoda Strefa w Kielcach (www.wolnastrefa.pl)

DZIĘKUJEMY ZA WASZĄ UWAGĘ!

Dziękujemy za zapoznanie się z tą broszurą. Mamy nadzieję, że była dla Was ciekawa.

www.pokolenie2010.pl
e.d.
WOLONTARIAT przeciw
wykluczeniu
ETM 17-22.05.2011

Do jej powstania przyczynił się każdy z uczestników projektu „Wolontariat przeciw wykluczeniu. Pokolenie 2010 ciąg dalszy” realizowanego w ramach Europejskiego Tygodnia Młodzieży w dniach 17-22 maja 2011 w Kielcach:

**Ilona, Przemek M., Grzesiek, Karolina, Ania,
Magda S., Kasia L., Kamil R., Robert, Ilja, Mateusz,
Konrad, Emilka, Justyna, Alina, Ewelina, Basia, Rafał,
Marlena, Paula, Kamil P., Andrzej S., Michał,
Krzysiek I., Krzysiek G., Adrian, Wojtek, Kamil K.,
Kamel, Marta, Stefan, Krzysiek K., Karolek,
Przemek S., Łukasz, Mariusz D., Rochu, Andrzej W.,
Paulina K., Emilie, Monika, Marysia, Pierre oraz wiele
osób, których nie sposób tu wymienić.**

Publikacja przygotowana przez zespół Ruchu ATD. Redakcja: Maria Jarmuszczak
Kontakt: al. Waszyngtona 4/8, 03-910 Warszawa, tel./fax: 22 616 10 20
www.atd.org.pl oraz www.pokolenie2010.pl
atd-warszawa@neostrada.pl i pokolenie2010@gmail.com

Ta publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autora, a Komisja nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania zawartych w niej informacji.

Ten projekt był realizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej.

Spotkanie Młodzieży „Pokolenie 2010 c.d.”

17 - 22 Maja 2011r. – Kielce

20.05.2011 piątek 9:00/14:00
DEBATA GŁÓWNA
w Świętokrzyskim Urzędzie Woj.
40 młodych ludzi spotka się, by
wspólnie debatować z decydentami
i ekspertami ds. polityki młodzieżowej

21.05.2011 sobota 10:00/15:00
FESTIWAL dla Mieszkańców
na ul. Sienkiewicza i plac Artystów
warsztaty artystyczne, wystawy, gry i zabawy
ZAPRASZAMY!

„Razem przeciw wykluczeniu. Pokolenie 2010 ciąg dalszy”
Szczegóły na stronach: www.pokolenie2010.pl oraz www.atd.org.pl

Projekt realizowany przez Ruch ATD

w ramach Europejskiego Tygodnia Młodzieży 2011

przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej

Projekt również w ramach IX Świętokrzyskich Dni Profilaktyki

Partnerzy:

Pod patronatem:

Prezydenta
Miasta
Kielce

Wojewody
Świętokrzyskiego

Patroni Medialni:

